

# **Euskal Herria ikastegia**

## **Herria Haurren Hezitzaile**

### Zer da haurren heziketa?

Haurren heziketa, helduek haurrei balioak, jakitateak eta gaitasunak helaraztea (transmititzea) da, giza taldeko kideak bilaka ditzen.

### Eskolaren izaera historikoa

Historikoki, eskola, ez da haurren egiazko heziketa beharrei erantzuteko sortu eta garatu, baizik eta elizaren, Estatuaren eta kapitalismoaren beharrei erantzuteko.

### Euskaldunon haur ikastegiak

Euskaldunon haur ikastegiek, hau da nagusiki Ikastolek, eskolak diren neurrian, beren izaeran eskolaren izaera historikoaren hainbat ezaugarri mantentzen dituzte, eta ondorioz ez diete haurren egiazko heziketa beharrei molde egokian erantzuten.

Adibidez, Ikastoletan, haurrei helarazten dizkiegun balio, jakitate eta gaitasun gehienak ez ditugu gurasook hautatzen, baizik eta frantses eta espainiar Estatuaren agintariak.

### Haurren heziketa gero eta gutxiago Estatuaren agintariari delegatu

Gure ustez funtsezkoa da gurasook eta haurren hurbileko helduok, gure haurren heziketa ahal bezain bat guhaurek egiteko ahaleginak egitea, eta horretarako, lehenik, zein diren gure haurrei helarazi nahi dizkiegun balio, jakitate eta gaitasunak hautatzea.

### Haurrei helarazi nahi dizkiegun balio, jakitate eta gaitasunak

Haurrei helarazi nahi dizkiegun balio, jakitate eta gaitasunak, herriBiltzaren Euskaldunon Elkarbizitzarako Herri Hitzarmenean oinarritzen dira, hau da, askatasunean, berdintasunean eta laguntasunean:

- euskaldunon elkarbizitza antolatzeak, erabakitzaileak egiazki euskaldun guziok izatea, hau da, euskaldunon askatasuna bermatzea;

- bizitzeko behar ditugun gauzak (bizitegia, energia, elikagaiak, sendagaiak, garraiobideak...) eskuratzeko posibilitate berdina denek ukaitea, hau da, herritarren berdintasuna bermatzea, hemen eta munduan, eta ondorioz, langileen esplotaziorik ez izatea, baizik eta lankidetzazko eta elkar laguntzazko harreman ekonomikoak izatea;

- euskaldunon artean, eta euskaldunon eta erdaldunen artean, bortizkeriarik gabeko harremanak izatea, hots, laguntasuna izatea.

### Herria haurren hezitzaile bilakatu

Haurren heziketa, beren inguruko haur helduagoek, adinekoek eta zaharrek elgarrekin bermatzea zentzuzkoena dela iruditzen zaigu, hots, berreraikitzea den hurbileko giza taldea, hau da herria, haurren hezitzailea izateia.

Haurrei zerbait helarazi ahal izaiteko, hau da, haurrek, helarazi nahi dieguna benetan berena egin dezaten, helarazi nahi diegun hori haurren hurbilekoek (haur helduagoek, gurasoek, gurasoen lagunek, inguruko jendeek...) egunerokotasunean bizi behar dugu.

Gauzak hola, funtsezkoak iruditzen zaizkigun balio, jakitate eta gaitasunak haurrei helarazteko, haurren hurbilekoek haurrekin egunerokotasunean bizi behar ditugu; horretarako, gure bizi moldea eraldatu behar dugu. Haurrak beraz, funtsezkoak iruditzen zaizkigun balio, jakitate eta gaitasunak haurrei helaraztea ahalbidetzen duten hamaika testuinguruetan helduekin harremanetan izan behar dira: etxean, landa eremuetan, tailerretan, liburutegietan...

Gure helburua beraz, haurren heziketa, beren hurbilekoek hautatutako mota ainitzetako praktika sozialetan oinarritzea da. Adibidez, gure bi balio garrantzitsu buruaskitasun ekonomikoa eta lankidetzak izanik, haurrei, beren adinari egokitutako lanekin, helduon lankidetzazko buruaskitasunerako jarduera ekonomikoetan esku hartzeko aukera eman behar diegu. Helduok, buruaskitasunerako jarduera ekonomikoak lankidetzan bizi behar ditugu, eta biziz haurrei helarazi. Herri Hitzarmenean oinarrituko diren bizitegi eraikuntza, energia bilketa, elikagai ekoizpena, osagarrigintza, garraiobidegintza, irakurketa, idazketa, matematikak, kantua, bertsolaritza, dantza, ipuin kontaketa... haurren inguruko eguneroko praktika sozialak izan behar dira, helduok bizi behar ditugu, eta haurrek biziko eta ikasiko dituzte. Biziz ikasi. Horrela bizitzak eta ikasketak bat egiten dute, ez da bereizketarik, ez da separaziorik, batasuna baizik; horrela, heziketa ez da jarduera separatua.

Haur ikastegiak, lehenik, heldu gutxi batzuen ardurapean haur ainitz atxikitzeak tokiak dira. Horrek, adibidez, historikoki gurasoen lan indarra lantegietan esplotatzeko aukera emaiten du. Bigarrenik, haur ikastegiak, jakitateak eta gaitasunak haurrei helarazteko tokiak dira, baina toki hauek, jakitate eta gaitasunak praktikan ezartzen diren toki nagusietatik kanpo dira. Haur ikastegietan beraz, heziketa bizi sozialetik aparte den jarduera da, banandutakoa, bereizitakoa, instituzionalizatutakoa.

Herria bera haurren hezitzailea delarik, jakitateen eta gaitasunen helarazte tokiak, jakitateen eta gaitasunen sortze eta praktikan ezartze tokiak dira ere, jakitateak eta gaitasunak gizarteko toki ezberdinetatik mota ainitzetako egoeretan azaleratzen dira, ezin dira monopolizatu; bakoitzak besteengandik ikasten du eta bakoitzak besteei ikasten laguntzen die, denek ezagutzak denek artean ezarriak dira, denek jakintzaren garapenean esku hartzen dugu.

Gure ustez beraz, heziketak ez luke erakasle edo bidelagun izendaturiko pertsonaiarik behar, hau da ez luke jakitateen eta gaitasunen helaraztean "aditua" den jenderik behar, ez eta ikasle izendaturiko haurrik ere. Gure iritziz, biziki onuragarria litzateke heziketak ez egitea bereziki toki batean kokatzen den jarduera bat, biziki onuragarria litzateke haurrak ez behartzea hainbeste denbora ikastolen hormen artean egotera; bai ordea, haurrei, hurbileko herritarren arteko harremanetan eta jardueretan etengabe murgildurik egoteko parada ematea, sortzen diren unetik. Horregatik eta horretarako, EHi eraikitzen ari gara, Euskal Herria ikastegia.

#### Haurren ikaskuntza moldea

Amak lehenik, baina baita ere aitak edota beste heldu batzuek, beren gorputzaren kontaktuan ninia hainbat hilabetez soinean eramatea, sortu berriari eskaintzen ahal diogun egoera hoberena da, duela gutxi arte mundu osoan egiten zen bezala, eta oraindik ere munduko biztanle anitzek, pobreak deitutako herrietan bereziki, egiten duen bezala.

Ninia soinean daramana, beste helduekin heldu jardueretan murgildua da, eta hilabete guzi horietan, niniaren zeregin nagusia, eramaten duen helduaren jokabideen, topaketen eta inguruaren behatzaile izatean datza, hau da, niniak, haren heldu jardueretan zentratua den helduarengan arreta ezartzen du, eta bizia nolakoa den ikasten du.

Ninia, hilabete batzuen buruan, behatzen dituen ekintzak bere gisara berregiten hasten da. Imitazio jokoa sortu da, ikasketarako oinarritzko moldea dena, funtsezkoa.

Urratsez urrats, umeak behaketatik esku hartzera pasatzen dira. Haur zaharragoak eta helduak imitatzeko joera hori nahita nahiez agertzen da. Hain zuzen, haurrek, beren inguruko jardueretan esku hartu nahi dute eta inguruko interesak bizi nahi dituzte, haur zaharragoek eta helduek osatzen dugun taldearen kide izatearen nahikundeak dutelako. Jarduera horiek hurbileko giza taldea ezaugarritzen dutelarik, beraz balore sozial haundia dutelarik, haurrentzat erakargarriak bilakatzen dira.

Haurrek, esplorazio sena badute, munduaz ahal duten guzia ulertzeko nahikunde sutsua dute, eta mundu horretan helduagoek egiten ditugun gauzak gauzatzeko nahikunde sutsua. Ondorioz, haurrei, haur zaharragoek eta helduek burutzen ditugun jardueretan esku hartzeko aukera eman behar diegu, esku hartze hori beren ahalekin arabera egokituz. Jarduera guzi horiek ikasketetarantz sarbideak dira, eta ikasketa horiek, haurrek beren ekimenez burutzen dituztenez, ez zaizkienez inposatzen, eraginkorrak dira.

Haur baten berezko ikaskuntza moldea beraz, hau da ikaskuntza molde naturala, bere inguruko balore, jakitate eta gaitasunak imitazioz bere egitea da, informalki. Ikasketa informala, ekiteko molde kontzienterik eta espliziturik gabe egiten da, behaketaz, imitazioz eta asimilazioz.

Denek, gure familiaren baitan, gure ama hizkuntza, berez, hau da inplizituki, ikasi dugu, gure moldean eta erritmoan, metodo eta pedagogia akademikorik gabe, soilik arretaz entzunez eta ingurukoak imitatuz. Horrela ere ibiltzen ikasi dugu. Bada bizitza aurrera atera ahal izateko haur batek ikasi behar dituen jakitate eta gaitasunak, horrela ikas ditzake. Eta laguntza beharrezkoa duelarik, eskatzen du eta helduagoek ekartzen diote.

#### Ikastolen barnetik eta kanpotik, herria haurren hezitzailea bilakatzea bultzatzea

Haur euskaldun gehienak ikastoletan dira; gutti batzu ez dira eskolatuak. Egoera horretatik abiatuz, Ikastolen barnetik eta kanpotik, herria haurren hezitzailea bilakatzea bultzatzea proposatzen dugu.

#### EHi, Euskal Herria ikastegia

EHi, herriBiltzaren Euskaldunon Elkarbizitzarako Herri Hitzarmenean oinarritzen diren jardueren eta tokien sarea da.

Jardueretan eta tokietan, hizkuntzen erabilpenean, lehentasuna eta nagusitasuna euskarari emaiten diogu.

Jarduerak edota toki erabilpenak, elgar eskaintzazko harremanen baitan eskaintzen dira.

Jarduerak edota toki erabilpenak eskaintzen dituztenek, jarduera gauzatzera datozen haurren ardura beren gain hartzen dute edo ez; hartzen ez badute, haurren gurasoak edota haurren ardura hartzen duten beste heldu batzuk haurrekin datoz.

EHi-baitako jarduera edota toki erabilpen eskaintza egile bakoitzak, zehazten du:

- elgar eskaintzaren bidez zer eskuratu nahi luke;
- jardueran haurren ardura bere gain hartzen duen edo ez;
- zenbat pertsonentzako jarduera den;
- zenbat irauten duen;
- zein diren tokiaren edota jarduerarako tresneriaren erabilpenerako arauak.

EHi-ko jarduera edota toki erabilpen eskaintza egile izateko, eskaintza egile hautagaiak herriBiltzaren Euskal Herria ikastegia Eraikitzen Batzordeari eskaintza proposamena helarazten dio eta honen oniritzia eskuratu behar du.

Ongi etorri Euskal Herria ikastegiko jardueretan esku hartu nahi duen haur eta heldu orori!

Gurekin harremanetan sartzeko: [herribiltza@riseup.net](mailto:herribiltza@riseup.net)